

Tractatvs De Sacramentis Et Censvris

Hurtado, Gaspar

Moretus, 1633

Dispytatio V. De tertio effectu Excommunicationis maioris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94788](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94788)

bilis est ad Sacramenta, excepto Baptismo, & quia Ethnicus non est inhabilis ad contractum matrimonij, excommunicatus non fit ab Ecclesia inhabilis ad contractum matrimonij, ac proinde nec ad Sacramentum matrimonij, quia ratio Sacramenti à contractu valido in baptizatis non potest absque sacrilegio separari. Et ad confirmationem concedimus, excommunicatum excommunicatione maiori eodem verbo excludi à participatione passiva omnium Sacramentorum, & quod susceptio reliquorum non sit irrita: negamus tamen, quod non sit irrita susceptio Sacramenti Penitentiae, quia eo verbo significatur exclusio possibilibus fieri ab Ecclesia, tractando excommunicatum sicut Ethnicum & publicanum, & non magis durè, & hac ratione non potest irritare, nisi penitentiam, quia reliqua Sacramenta nullo modo possunt, & Sacramentum matrimonij non potest, nisi durius tractando excommunicatum quam Ethnicum.

DIFFICULTAS IV.

Utrum Sacramenta administrata ab excommunicato, sint nulla.

Certum est, Eucharistiam administratam ab excommunicato, esse validam, quia ante administrationem supponitur validè facta: Baptismum quoque, Confirmationem, Extremam Unionem & Ordinem administrata ab excommunicato esse valida, quia ex Christi institutione independentem à voluntate Ecclesiae necessariò perficiuntur, quando forma applicatur materiae cum debita intentione; Sacramentum quoque matrimonij (quod ab ipsis contrahentibus administratur)

absque dubio est validum, ob rationem dictam Diffic. III. circa susceptionem illius.

Est tamen difficultas, An Sacramentum Penitentiae administratum ab excommunicato sit validum: & non est difficultas, quando penitens absque excusatione à culpa confitetur excommunicato, quia tunc est nullum ex defectu contritionis; sed tantum est difficultas, An praecise ex vi ipsius excommunicationis inualidè administratur ab excommunicato.

Circa quam conveniunt Doctores, Sacramentum Penitentiae ab excommunicato administratum esse nullum, quia excommunicatus caret iurisdictione ad absolvendum, quia est remotus ab administratione illius sicut Ethnicus; absolutio autem à non habente iurisdictionem, est nulla.

Observandum tamen est, quod si excommunicatus sit in loco distanti ab eo in quo fuit denunciatus, aut in quo notoriè incurrit excommunicationem ob percussione Clerici, & aliàs habeat titulum coloratum ad absolvendum, ut si habeat beneficium Parochiale, aut licentiam audiendi confessiones, Sacramentum erit validum, ut docent communiter Doctores, quia tunc Ecclesia pro ea occasione suspendit excommunicationem, quoad priuationem iurisdictionis.

Addimus etiam, esse validum, quando confertur ab excommunicato tolerato (etiam si ab eo illicitè confertur, ut quando ipse se ingerit;) quia eo ipso, quod Ecclesia permittit & tolerat illum in fauorem aliorum fidelium, eis indulgens communicationem cum illo in receptione Sacramentorum ab eo, reliquit illi iurisdictionem sufficientem ad illud validè efficiendum.

DISPUTATIO V.

De tertio effectu Excommunicationis maioris.

DIFFICULTAS I.

Utrum Excommunicatio maior priuet rebus diuinis & sacris.

CONVENIUNT Doctores, excommunicationem maiorem priuare diuinis officiis factis nomine Ecclesiae, & aliis rebus factis, ut constat ex sensu & traditione Ecclesiae, & deducitur ex cap. Nullum. 2. de Foro competentis, & ex can. Qui merito. & ex aliis. 11. quae 3. dum excommunicatus dicitur sequestratus & separatus ab Ecclesia; quia id est esse reiectum ab usu rerum sacrarum, quae instituta sunt ab Ecclesia in usum pium fidelium.

Effectus autem iste distinctus est ab eo, qui est commercium & quasi conuictus cum fidelibus in diuinis, de quo dicemus Disp. IX. quia excommunicatio non solum priuat dictis officiis diuinis & rebus sacris ea generali ratione, qua regularetur in eorum usu est commercium cum aliis, sed etiam specialiter, quatenus sunt bona communia Ecclesiae in usum fidelium instituta, quamuis di-

uerso modo quam suspensio & interdictum; quia excommunicatio priuat illis, quatenus quis in eis communicat sicut alia membra Ecclesiae, seu quatenus sunt bona membris Ecclesiae communia, non verò suspensio & interdictum: excommunicatio enim est priuatio omnis communionis, non solum illius qua communicatur cum aliis per modum commercij & societatis, sed etiam illius qua participatur eisdem bonis communibus quibus alij, quamuis cum eis non sit commercium.

DIFFICULTAS II.

Utrum illicitum sit excommunicato diuina Officia celebrare, & eis assistere.

Conueniunt Doctores, excommunicato illicitum seu prohibitum esse diuina Officia celebrare ut publica, seu nomine Ecclesiae, & eis sic factis assistere; quia est praecise & reiectus ab Ecclesia, quoad minus est prohibitus praedicta celebrare, & eis assistere, & etiam concionari solemniter, & quasi ex officio: non tamen est excommunicato prohibitum concioni interesse, adhuc inclusa communicatione cum concionante

nante, & cum aliis audientibus, ex peculiari permissione Ecclesiae in cap. *Responsio* 43. de Sententia excommunicationis.

Nec est prohibitus priuatim concionari (seclusa communicatione cum audientibus, quae est his & illi prohibita) quia id ut sic factum non est officium publicum, nec ab eo ut à ministro Ecclesiae factum: nec est prohibitus Horas canonicas priuatim recitare ob eandem rationem, & tunc potest absque peccato dicere, *Dominus vobiscum*, ut contra non paucos aduertit Auila 2. p. cap. 6. disput. 4. dub. 6. quia potest illud dicere ut priuata persona; sicut etiam potest dicere, *Venite adoremus*. Et quamuis peccasset dicendo, *Dominus vobiscum*, non peccaret nisi venialiter, quia est materia leuissima; ac proinde nec ob id incurreret irregularitatem, quae quando ob peccatum incurritur, non nisi ob mortale incurritur.

Auila.

Ex quo fit, excommunicatum, qui aliàs ratione Ordinis sacri aut professionis tenetur Horas canonicas recitare, non excusari ab ea obligatione, cum possit illas licite recitare: imò nec excusatur quando tenetur ratione beneficii, ut contra nonnullos docent communiter Doctores, quamuis ratione excommunicationis priuetur (siue à Iudice siue à Iure) fructibus beneficii; quia obligatio recitandi nascitur ex beneficio seu ex iure ad fructus, quos percipere posset, si per ipsum non staret.

Aegidius.

Excusatur tamen ab audiendo Missam, quamuis negligens sit in obtinenda absolutione, ut aduertit Aegidius disp. 14. dub. 7. quia observatio praecepti audiendi Missam non est tanti momenti, ut obliget ad tam remotam dispositionem, nempe ad acquirendam capacitatem audiendi Missam; sicut etiam incarcerationis ob debita excusatur ab audiendo Missam, quamuis possit soluere, & non soluendo peccet contra iustitiam. Non tamen excusatur excommunicatus à praecepto confessionis & Communionis annuae, quando facile potest absolutionem obtinere; quia observatio horum praeceptorum est magni momenti.

Ita tamen excommunicatus est priuatus diuinis Officiis publicis, seu nomine Ecclesiae factis, quod non solum est prohibitus ea efficere, sed etiam quod, quamuis ea intenter nomine Ecclesiae efficere, non prosint ut sic intentata eis pro quibus ea intentat efficere; quia verè non fiunt nomine Ecclesiae, cum ipsa nolit: quod est verum, quamuis excommunicatus sit toleratus, quoties iuxta Extrauagant. *Ad evitanda scandala*, nequit illa licite efficere; quia tunc Ecclesia non vult fieri ab illo nomine ipsius Ecclesiae. Excipimus Sacrificium Missae, quod applicatum ab excommunicato, quamuis non tolerato, prodest ei pro quo offertur quoad totum valorem, quem habet ex Christi institutione; quia totus iste commissus est intentioni celebrantis independentem ab Ecclesia.

Addimus, excommunicato non esse prohibitum legere, adhuc ex officio, Theologiam (seclusa communicatione cum audientibus) quia non est officium diuinum publicum, seu factum à legente ut à ministro Ecclesiae.

DIFFICULTAS III.

Verum illicitum sit excommunicato uti rebus sacris.

Conueniunt Doctores, excommunicato illicitum seu prohibitum esse uti rebus sacris, ut institutis ab Ecclesia ad percipiendum aliquem fructum ratione orationis aut applicationis factae nomine Ecclesiae, vel ab Ecclesia in institutione dictarum rerum: imò non percipiet fructum earum ut sic, quia ea oratio, aut applicatio, utpote facta nomine Ecclesiae, non fit pro excommunicato.

Vnde excommunicatus non potest licite orare in templo intentione percipiendi fructum imperationis, prouenientem ex oratione Ecclesiae facta in consecratione aut benedictione templi, nec illum percipiet sua oratione in templo facta: neque potest licite uti aqua benedicta, ut ab Ecclesia instituta: neque fructum percipiet imperationis prouenientem ex oratione Ecclesiae facta in benedictione illius: neque potest licite orare coram imagine, aut altari, cui concessa est indulgentia pro orantibus coram illo, intentione lucrandi indulgentiam: & quamuis oret, illam non consequetur.

Nihilominus, ut Suarez aduertit disp. 12. sect. 4. excommunicatus potest licite uti dictis rebus, nempe templo, aqua benedicta, & dicto altari, & etiam aliis, ut Reliquiis non supradicta intemine, sed quatenus ei possunt deferuire priuatae venerationi, deuotioni, & pietati, sicut etiam orationibus ab Ecclesia institutis. Vnde non potest uti à templo, nisi quando diuina celebrantur.

DIFFICULTAS IV.

Verum illicitum sit sepelire in loco sacro corpus morientis in excommunicatione.

Conueniunt Doctores, corpus morientis in excommunicatione priuari Ecclesiastica sepultura, ut constat ex cap. *Sacris*. 12. de Sepulturis: & consequenter etiam priuari Ecclesiastico comitatu, quia ad Ecclesiasticam sepulturam ordinatur; ex qua priuatione redundat in alios prohibitio sepeliendi & comitandi illum. Per Ecclesiasticam sepulturam, intelligitur sepultura in loco sacro, etiam in cimiterio, ut constat ex dicto cap. Imò addit Suarez disp. 12. sect. 4. intelligi sepulturam in quocumque loco ad id destinato: & etiam in loco, in quo consuevit dici Missa, quamuis nulla alia benedictione sacro.

Addimus, morientis in excommunicatione, qui si ab ea absoluitur in articulo mortis, & ob eam extremam necessitatem, adhuc à Sacerdote eam non habente potestatem ad absoluentem, non priuatur Ecclesiastica sepultura, ut deducitur ex c. ult. de Sepulturis. Quod si non fuit absolutus, quamuis dederit signa contritionis, etiam priuatur Ecclesiastica sepultura; si tamen ea dedit, potest post mortem absolui ab excommunicatione, ut constat ex c. *A nobis*. 28. & ex c. *Sacris*. 12. de Sententia excommunic. sed ab eo solo à quo viuens poterat extra extremam necessitatem, ut deducitur ex dicto cap. *A nobis*: & absoluitur, non manet priuatus Ecclesiastica sepultura, nec aliis suffragiis communibus.

Quod si forte ante absolutionem fuit Ecclesi-

siasticè sepultus, procuranda est absolutio ne exhumetur, & si non obtineatur, exhumandus est, & inde eiciendus, si possit discerni à corporibus aliorum, ut constat ex dicto cap. *Saceris*, de Sepulturis, & locus ille, utpote violatus (ut supponitur in cap. *Consuluit*, 7. de Consecratione Ecclesiarum vel altaris) reconciliandus est asperzione aquæ benedictæ, sicut fit in dedicatione Ecclesiarum, & quamdiu non est reconciliatus, nequeunt absque mortali in eo fideles sepeliri, neque Officia diuina celebrari. Et si corpus excommunicati nequeat ab aliis discerni, non est exhumandum, ut diximus; locus tamen reconciliandus est.

Hæc tamen non habet locum in corpore excommunicati tolerati, ut contra Auilam docent communiter Doctores, quia iuxta Extravagantem *Ad euitanda scandala*, non tenemur abstinere à communione tolerati, quocumque modo communio sumatur, siue pro commercio cum illo, siue pro communione, quæ ei suffragium aliquod commune, in quo fideles communicant, communicatur. Quod autem sepelire corpus illius, & pro eo suffragium commune offerre, cedat directè in fauorem illius, non obstat; quamvis in Extravagante dicatur, quod excommunicato non intenditur fieri fauor prædicta indulgentia, quia his verbis tantum denotatur, indulgentiam non abstinendi à communione illius, non fieri ab Ecclesia attendendo ad fauendum excommunicato, sed tantum ad fauendum timoratis conscientis, ne in communicatione cum illis agitentur scrupulis, etiam si communicare cum illis sit eis benefacere.

Tandem in Clementina 1. de Sepulturis puniuntur excommunicatione maiori ipso facto, qui propria temeritatis audacia excommunicatos publice, aut nominatim, scienter sepelire præsumunt in loco sacro.

Circa quam obseruandum est, post dictam Extravagantem non incurtere hanc excommunicationem eos, qui sepeliunt excommunicatos, adhuc publicè excommunicatos, si tolerati sunt, ut contra Caietanum docent communiter Doctores, sed solum qui sepeliunt non toleratos, & qui scienter absque ignorantia adhuc vincibili, & qui absque graui coactione sepeliunt: imò solum qui propriis manibus sepeliunt, non verò qui id mandant, ut contra Suarez & Egidium docet Auila part. 2. cap. 6. disp. 9. dub. 6. quia licet qui mandant sepelire, dicantur absolute sepelire, non tamen omnino strictè; ad quod dicta Clementina, utpote penalis, restringenda est: & ob eandem rationem multò minùs eam excommunicationem incurrant qui comitantur, & qui cantant, & qui deferunt lumina & crucem.

Eodem modo intelligenda & restringenda est excommunicatio, quæ in cap. 2. de Hæreticis, in 6. imponitur ipso facto illis qui scienter præsumunt in loco sacro sepelire hæreticos, aut eorum fautores publica sententia damnatos; à qua excommunicatione nequeunt absolui, nisi propriis manibus publicè extumulent hæreticum, & inde illum eiciant: imò pars illa loci in qua sepulti fuerint, inhabilitatur, ut in ea amplius nequeant sepeliri fideles, ac proinde ut nequeat reconciliari.

DISPUTATIO VI.

De quarto effectu Excommunicationis maioris.

DIFFICULTAS I.

Utrum Excommunicatio maior priuet beneficium ante ipsam legitimè obtentis.

CONVENIUNT Doctores, excommunicationem maiorem non priuare beneficium ante ipsam legitimè obtentis, quia id non efficit excommunicatio maior, ex eo quod generaliter priuet communione fidelium, quia retentione beneficij non aggreditur communicationem in bonis communibus Ecclesiarum sibi prohibitam, sed retinet sibi legitimè collatam & communicatam; nec iure aliquo peculiariter illis priuatur, quia de eo non constat.

Est tamen difficultas, An excommunicatio maior priuet fructibus beneficij ante ipsam legitimè obtentis.

curanda absolute ab excommunicatione.

Vasquez verò de Beneficiis cap. 3. §. 3. dub. 4. Nauarrus de Restitut. lib. 2. cap. 2. num. 238. & Nauarrus, Egidius disp. 14. dub. 9. docent, excommunicationem maiorem non priuare fructibus beneficij; ac proinde excommunicatum posse adhuc licite percipere fructus sui beneficij, quomodo per se aut per Vicarium satisfaciatur officio, & merito: quia excommunicatio ex eo, quod generaliter est priuatio communione fidelium, non priuat dictis fructibus, quia perceptio eorum non est communicare cum fidelibus, quia cuilibet excommunicato conferri possent: nec excommunicatio priuat illis iure aliquo peculiari, quia si aliquo, maxime iure dicti c. *Pastoralis*; eo autem non fit, quia in eo cap. tantum est sermo de subtractione faciendâ per Iudicem mediâ sententiâ nouâ superadditâ excommunicationi, quod ille qui consuluit Pontificem supponit. Interrogat enim, an excommunicatus, qui excommunicatione iam incurfa appellauit, possit, non obstante appellatione, denuntiari seu publicari excommunicatus, & ad tempus spoliari beneficiis, id est prouentibus beneficij: supponit ergo, excommunicatione non spoliari, quia potius interrogaret, an excommunicatione ipsa maneret spoliatus, & Pontifex eo supposito responderet posse denuntiari, & ei merito subtrahi prouentus, sententiâ videlicet superaddita Iudicis; sicut etiam actu superaddito excommunicationi denuntiatur.

Ccc

Addi-

Conary.
Suarez.
Toletus.